

PÕLLU-
MAJANDUSES
ON TULEVIK

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Rahastanud
Euroopa Liit

**KLIIMARISK KUI MAJANDUSLIK RISK:
KAS TOOTMINE MUUTUB KALLIMAKS VÕI
TARGEMAKS?**

Ants-Hannes Viira
02.06.2026

**Ilm, hinnad
ja see, mis saama hakkab
pakuvad inimestele lakkamatut huvi**

**Risk on võimalus, et mingi sündmus
või olukord põhjustab soovimatu
tulemuse või kahju**

**Üldiselt inimesed soovivad
ebakindlust ja võimalikke
negatiivseid tagajärgi vähendada**

**Risk on võimalus, et mingi sündmus
või olukord põhjustab soovimatu
tulemuse või kahju.**

Ilm

Turud

Kliimamuutus

Majanduskliima muutus

Kliimamuutus on see, kui kliima muutub pikema aja jooksul

Ilmastiku muutus tähendab seda, et ilmastiku tingimused muutuvad ajas – näiteks ühest päevast või hetkest teise

KUISED SADEMED, 2005-2026

	Jaanu ar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
2005	66	14	16	24	53	75	79	128	23	60	61	45
2006	18	21	38	38	34	44	27	55	50	92	77	46
2007	107	24	32	26	58	50	83	82	86	77	64	41
2008	58	60	63	39	21	110	82	183	53	92	90	50
2009	43	25	46	10	20	121	103	106	62	127	60	69
2010	26	44	50	29	69	80	77	145	86	62	90	81
2011	64	25	20	23	59	58	96	91	69	57	34	121
2012	77	56	44	64	61	88	88	88	85	96	71	59
2013	39	35	13	33	65	43	38	69	51	53	75	58
2014	40	30	33	16	62	88	38	124	30	42	25	68
2015	55	27	32	57	40	45	81	37	61	11	66	54
2016	61	70	20	48	17	107	78	133	28	39	73	29
2017	26	30	41	49	14	70	48	86	88	115	67	78
2018	36	22	20	41	17	42	26	81	86	77	25	39
2019	55	38	57	4	49	49	68	50	85	105	54	61
2020	44	76	45	36	32	77	89	57	53	66	55	39
2021	46	17	31	23	83	31	50	121	36	63	80	38
2022	61	49	5	29	49	42	71	46	46	45	38	54
2023	67	31	46	24	12	28	87	99	64	119	71	47
2024	29	37	22	50	12	60	109	68	57	42	69	59
2025	87	13	14	41	46	107	90	102	45	65	59	49
2026	15	10	10	21	34							
Norm	49	39	35	34	42	70	67	81	58	72	61	53

KUMULATIIVSED SADEMED, 2005-2026

	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
2005	66	80	96	120	172	247	326	454	477	537	597	642
2006	18	39	77	114	148	192	219	273	323	415	491	537
2007	107	131	163	188	246	295	378	460	546	623	687	727
2008	58	117	180	219	239	349	431	614	666	758	848	898
2009	43	68	114	124	143	264	367	472	534	661	721	789
2010	26	69	119	148	217	296	373	518	604	666	755	836
2011	64	89	108	131	190	248	343	434	503	560	593	714
2012	77	133	177	241	302	390	478	566	651	747	818	877
2013	39	74	87	120	185	228	266	335	386	439	514	572
2014	40	70	103	119	181	269	307	431	461	503	528	596
2015	55	82	114	171	211	256	337	374	435	446	512	566
2016	61	131	151	199	216	323	401	534	562	601	674	703
2017	26	56	97	146	160	230	278	364	452	567	634	712
2018	36	58	78	119	136	178	204	285	371	448	473	512
2019	55	93	150	154	203	252	320	370	455	560	614	675
2020	44	120	165	201	233	310	399	456	509	575	630	669
2021	46	63	94	117	200	231	281	402	438	501	581	619
2022	61	110	115	144	193	235	306	352	398	443	481	535
2023	67	98	144	168	180	208	295	394	458	577	648	695
2024	29	66	88	138	150	210	319	387	444	486	555	614
2025	87	100	114	155	201	308	398	500	545	610	669	718
2026	15	25	35	56	90							
Norm	49	88	123	157	199	269	336	417	475	547	608	661

KUISED TEMPERatuurID, 2005-2026

	Jaauaar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
2005	-0,2	-5,2	-5,2	4,5	10,1	14,2	18,7	16,8	13,8	8,4	4,2	-1,8
2006	-4,4	-7,0	-4,6	4,6	10,4	15,6	18,9	17,9	14,6	9,5	3,6	4,7
2007	0,1	-7,8	3,6	4,8	11,3	15,4	16,8	18,3	12,1	7,6	1,7	2,4
2008	0,0	1,4	0,7	5,7	10,1	14,5	16,7	16,1	11,0	9,2	3,6	0,8
2009	-2,0	-4,1	-0,9	5,5	10,6	13,6	17,1	16,3	13,9	5,4	3,2	-2,9
2010	-10,7	-7,4	-1,8	4,9	10,9	14,1	22,0	18,6	11,9	5,3	1,6	-6,0
2011	-3,2	-9,4	-1,5	5,4	10,0	16,8	20,1	17,0	13,7	8,7	5,4	2,8
2012	-3,1	-8,0	-1,3	4,7	11,0	13,2	17,9	15,7	12,8	6,8	3,7	-5,7
2013	-5,2	-2,7	-6,3	2,9	13,1	17,3	17,7	17,2	12,2	7,6	4,8	2,5
2014	-6,4	-0,3	2,1	5,8	11,1	13,2	19,6	17,5	12,9	6,5	2,3	-0,2
2015	-0,8	-0,1	2,5	5,2	9,8	13,9	16,1	17,1	13,3	5,9	4,9	3,3
2016	-7,7	0,7	0,2	5,3	13,1	15,5	17,8	16,3	13,2	5,0	0,0	0,8
2017	-2,1	-2,5	1,1	3,0	9,3	13,4	15,7	16,5	12,4	6,2	3,3	1,3
2018	-1,5	-6,9	-3,3	5,7	14,4	15,0	19,9	18,3	14,2	7,8	3,5	-1,4
2019	-4,3	0,2	1,1	6,8	10,6	17,6	16,4	16,6	12,3	7,5	3,4	2,6
2020	3,1	1,7	2,4	4,8	9,0	17,4	16,3	16,9	14,0	9,5	5,4	0,6
2021	-2,9	-5,7	0,1	4,7	10,1	18,8	21,2	15,9	10,7	8,5	3,5	-4,3
2022	-1,5	-0,2	0,4	4,0	9,5	16,8	17,9	19,5	10,2	8,8	2,8	-2,6
2023	-1,1	-1,3	0,4	6,2	10,7	16,5	16,6	18,0	15,6	6,2	1,4	-2,5
2024	-6,3	-1,3	2,0	5,2	13,7	16,8	18,9	17,8	15,8	8,8	4,6	1,6
2025	0,9	-2,6	3,0	6,1	9,3	14,0	19,2	15,8	14,7	7,6	4,3	2,4
2026	-7,8	-8	3,4	4,8	11,2							
Norm	-3,1	-3,8	-0,6	4,9	10,5	14,8	17,8	16,7	12,2	6,7	2,1	-1

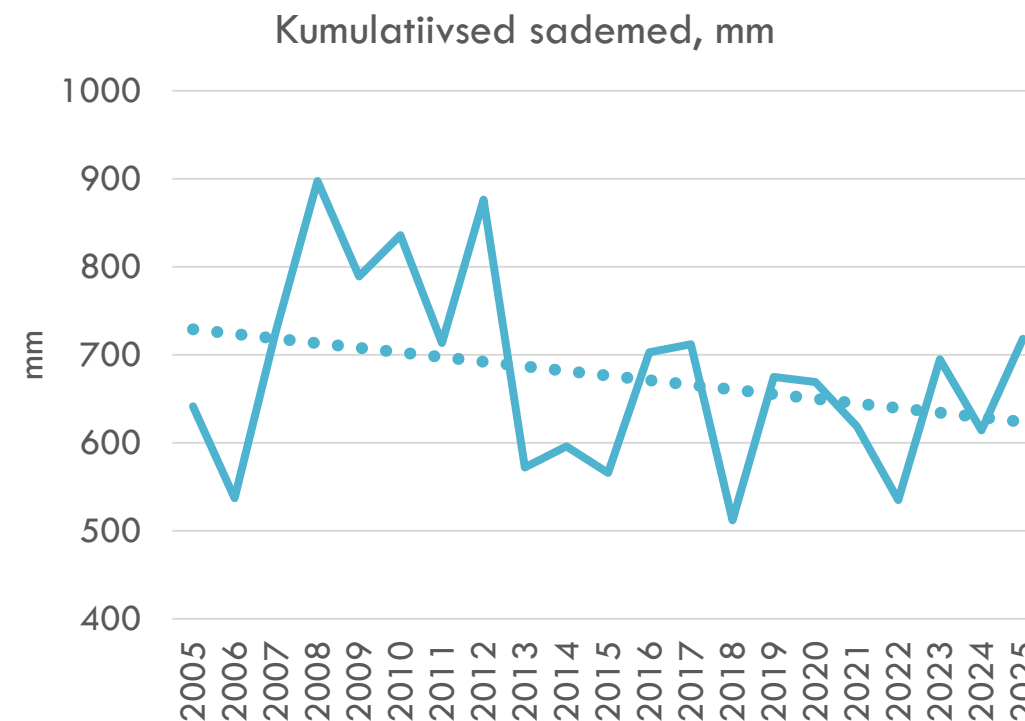
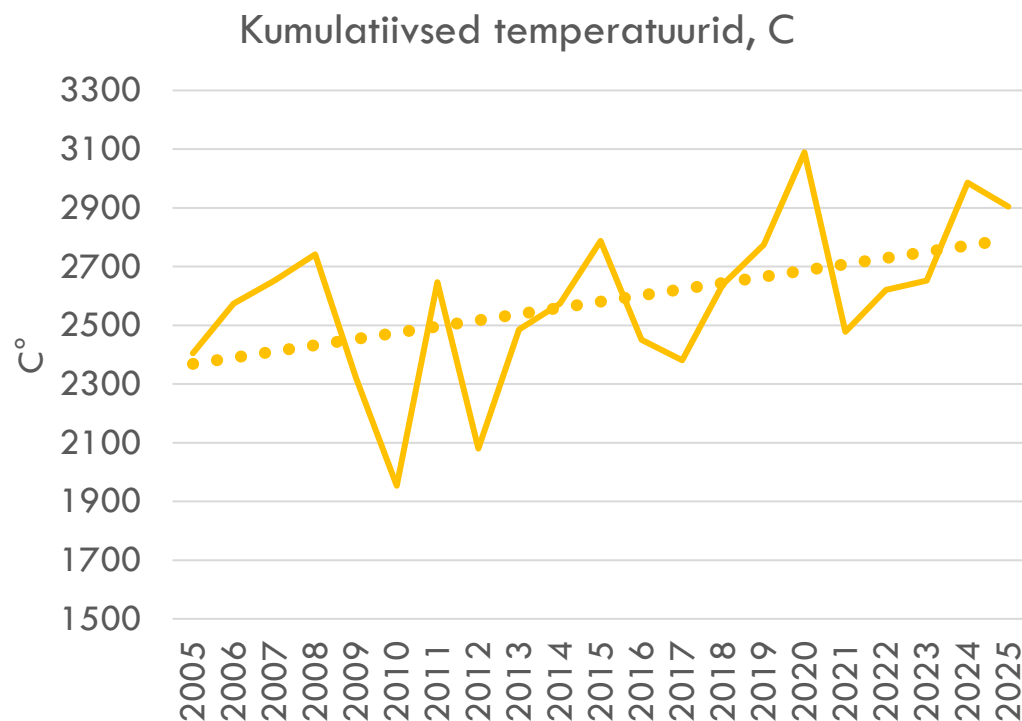
KUMULATIIVSED TEMPERATUURID, 2005-2026

	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
2005	-5	-149	-309	-174	138	564	1142	1661	2074	2334	2459	2405
2006	-136	-332	-475	-339	-18	450	1036	1590	2028	2322	2430	2574
2007	2	-217	-105	37	386	848	1367	1933	2295	2529	2578	2652
2008	0	41	62	233	546	981	1499	1998	2328	2612	2718	2742
2009	-60	-174	-202	-37	290	698	1227	1732	2148	2315	2410	2320
2010	-330	-536	-592	-446	-108	315	997	1572	1929	2093	2140	1954
2011	-99	-361	-408	-246	65	569	1192	1719	2130	2399	2561	2647
2012	-95	-327	-367	-227	114	510	1065	1551	1935	2146	2257	2080
2013	-161	-237	-432	-345	61	580	1129	1662	2028	2264	2408	2485
2014	-198	-207	-142	32	376	772	1380	1923	2310	2511	2580	2574
2015	-25	-28	50	206	510	927	1426	1956	2355	2538	2685	2787
2016	-239	-218	-212	-53	353	818	1370	1875	2271	2426	2426	2451
2017	-65	-135	-101	-11	277	679	1166	1678	2050	2242	2341	2381
2018	-47	-240	-342	-171	275	725	1342	1910	2336	2577	2682	2639
2019	-133	-128	-94	110	439	967	1475	1990	2359	2592	2694	2774
2020	96	145	220	364	643	1165	1670	2194	2614	2909	3071	3089
2021	-90	-250	-246	-105	208	772	1429	1922	2243	2506	2611	2478
2022	-47	-52	-40	80	375	879	1434	2038	2344	2617	2701	2620
2023	-34	-71	-58	128	460	955	1469	2027	2495	2687	2729	2652
2024	-195	-233	-171	-15	410	914	1500	2051	2525	2798	2936	2986
2025	28	-45	48	231	519	939	1535	2024	2465	2701	2830	2904
2026	-242	-466	-360	-216	131							
Norm	-96	-203	-222	-75	250	694	1246	1764	2130	2338	2401	2370

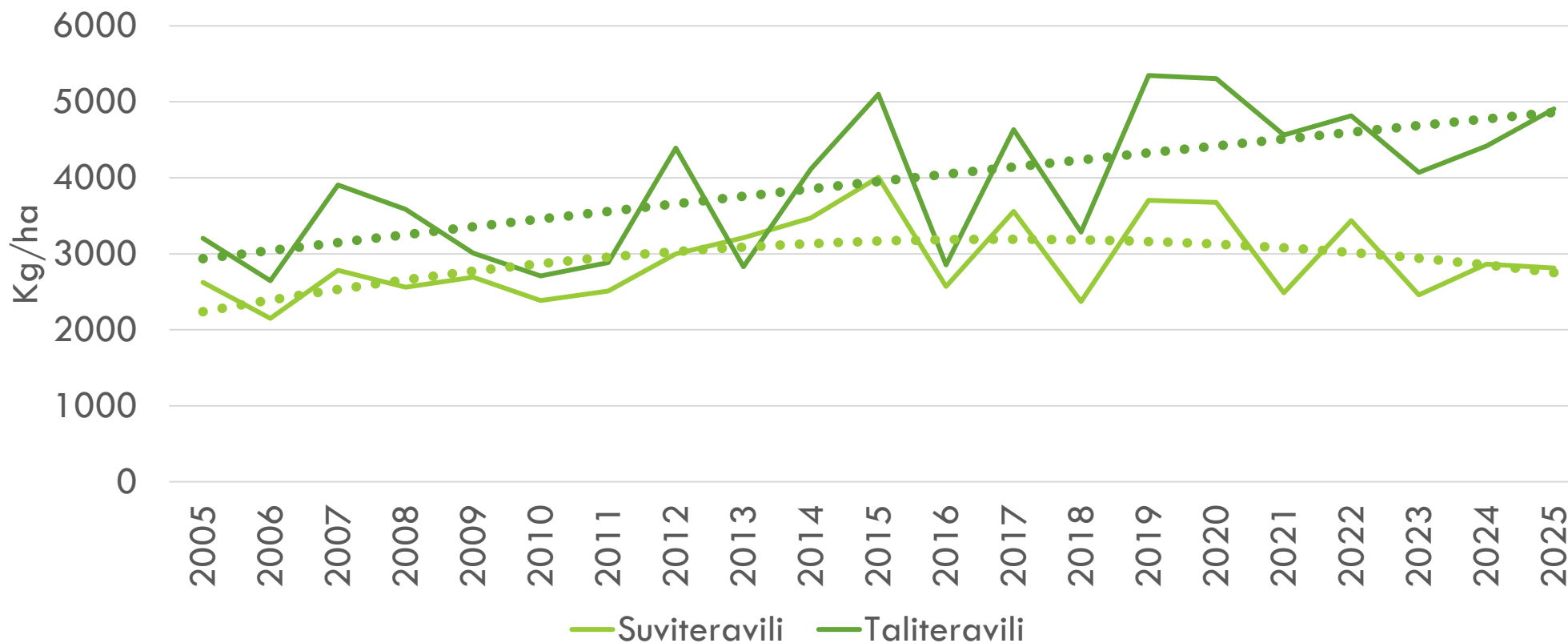
TEMPERATUURIDE SUMMA ON SUURENENUD JA SADEMETE SUMMA ON VÄHENENUD

TALI- JA SUVITERAVILJA SAAGIKUSE ERINEVUS ON SUURENENUD

Teravilja saagikus, 2005-2025

Sademed piiravad saaki enam kui temperatuur

	Jaanu ar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember	Suviteravi	Taliteravi
2005	66	80	96	120	172	247	326	454	477	537	597	642	2625	3203
2006	18	39	77	114	148	192	219	273	323	415	491	537	2150	2645
2007	107	131	163	188	246	295	378	460	546	623	687	727	2782	3906
2008	58	117	180	219	239	349	431	614	666	758	848	898	2559	3584
2009	43	68	114	124	143	264	367	472	534	661	721	789	2690	3010
2010	26	69	119	148	217	296	373	518	604	666	755	836	2384	2707
2011	64	89	108	131	190	248	343	434	503	560	593	714	2509	2883
2012	77	133	177	241	302	390	478	566	651	747	818	877	2998	4392
2013	39	74	87	120	185	228	266	335	386	439	514	572	3209	2829
2014	40	70	103	119	181	269	307	431	461	503	528	596	3469	4116
2015	55	82	114	171	211	256	337	374	435	446	512	566	4007	5098
2016	61	131	151	199	216	323	401	534	562	601	674	703	2570	2852
2017	26	56	97	146	160	230	278	364	452	567	634	712	3557	4635
2018	36	58	78	119	136	178	204	285	371	448	473	512	2372	3285
2019	55	93	150	154	203	252	320	370	455	560	614	675	3705	5346
2020	44	120	165	201	233	310	399	456	509	575	630	669	3676	5306
2021	46	63	94	117	200	231	281	402	438	501	581	619	2485	4563
2022	61	110	115	144	193	235	306	352	398	443	481	535	3436	4817
2023	67	98	144	168	180	208	295	394	458	577	648	695	2458	4071
2024	29	66	88	138	150	210	319	387	444	486	555	614	2862	4417
2025	87	100	114	155	201	308	398	500	545	610	669	718	2813	4907
2026	15	25	35	56	90									
Norm	49	88	123	157	199	269	336	417	475	547	608	661		

Turgude heitlikkus tähendab seda, et põllumajandustoodete hinnad ja nõudlus kõiguvad sageli ja ettearvamatult

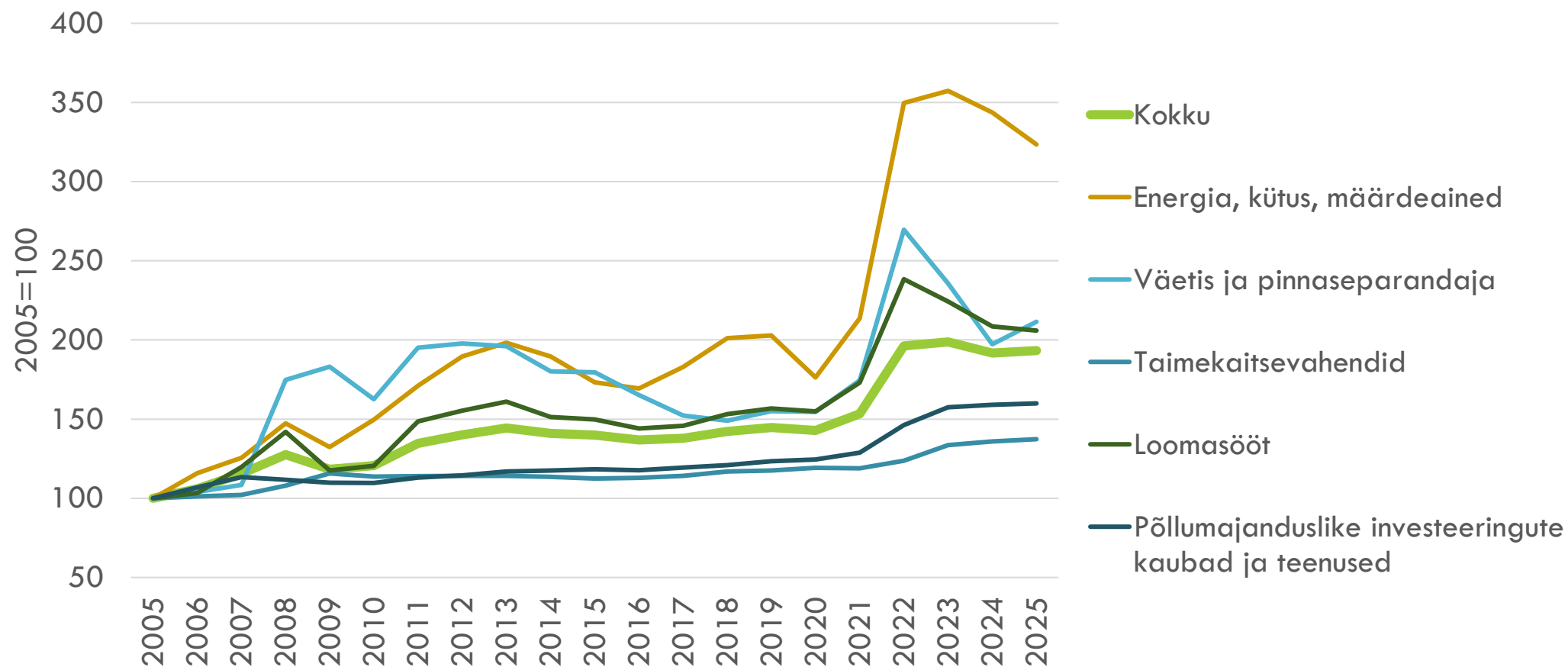
Majanduskliima muutumine tähendab seda, et majanduse üldine seisund ja tingimused ajas muutuvad

TOOTMISE VAHENDITE HINNAD

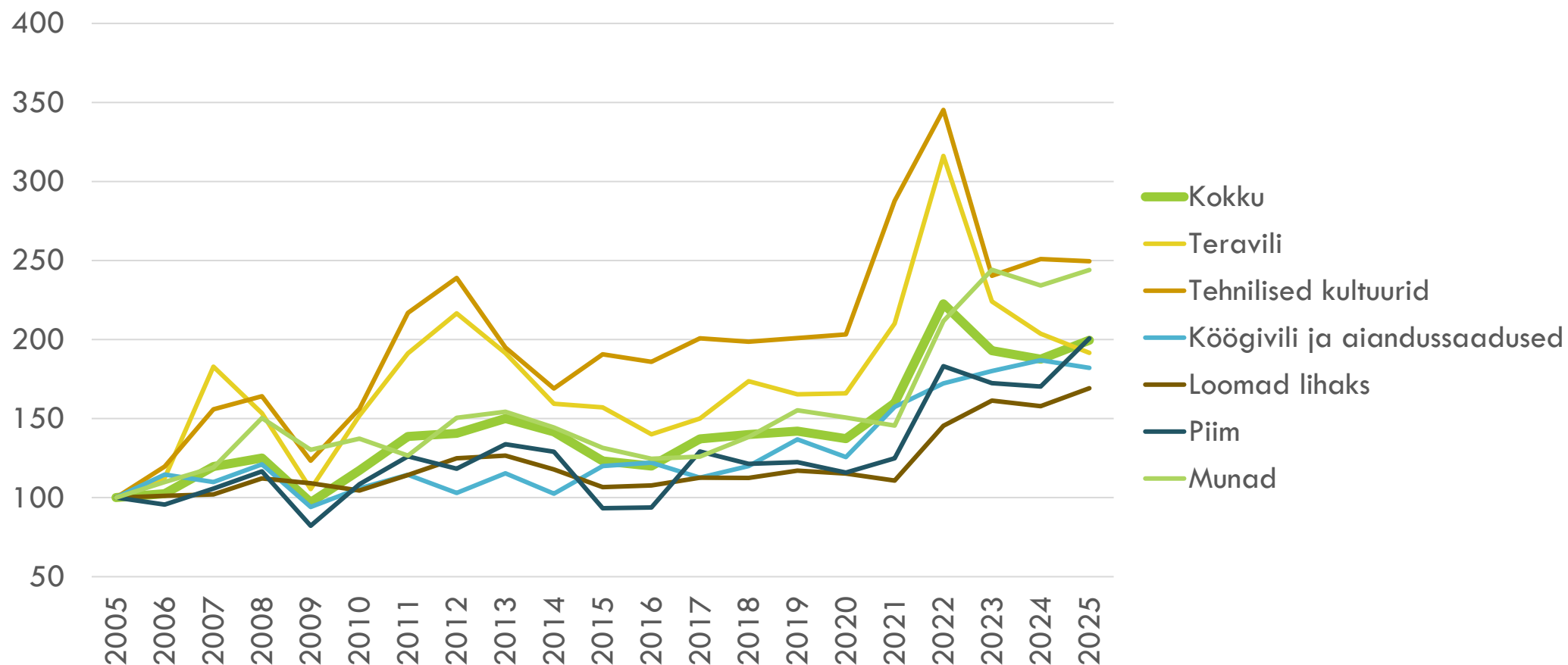
Põllumajandussaaduste tootmise vahendite hinnaindeks, 2005=100

TOODANGU HINNAD

Põllumajandussaaduste tootjahinnaindeks, 2005=100

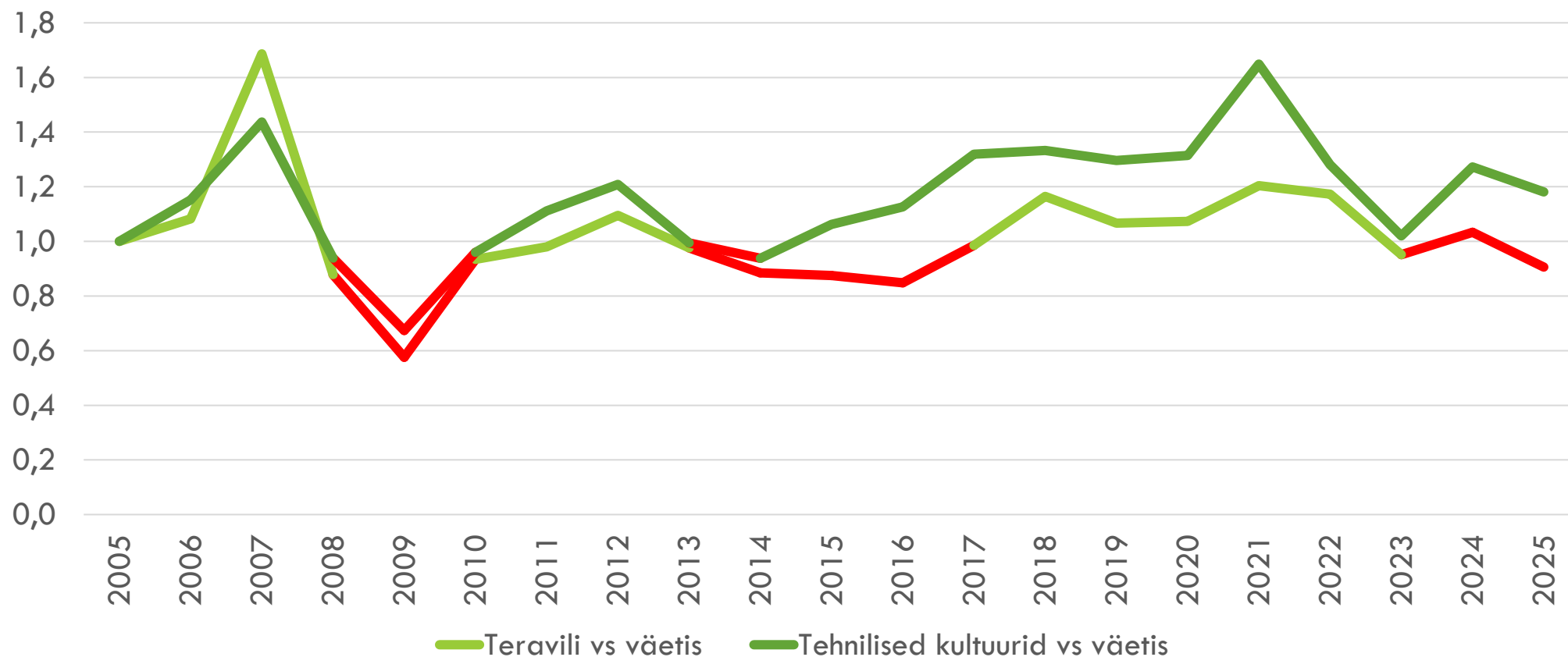

Hindade muutumisest olulisem on hindade suhete muutumine

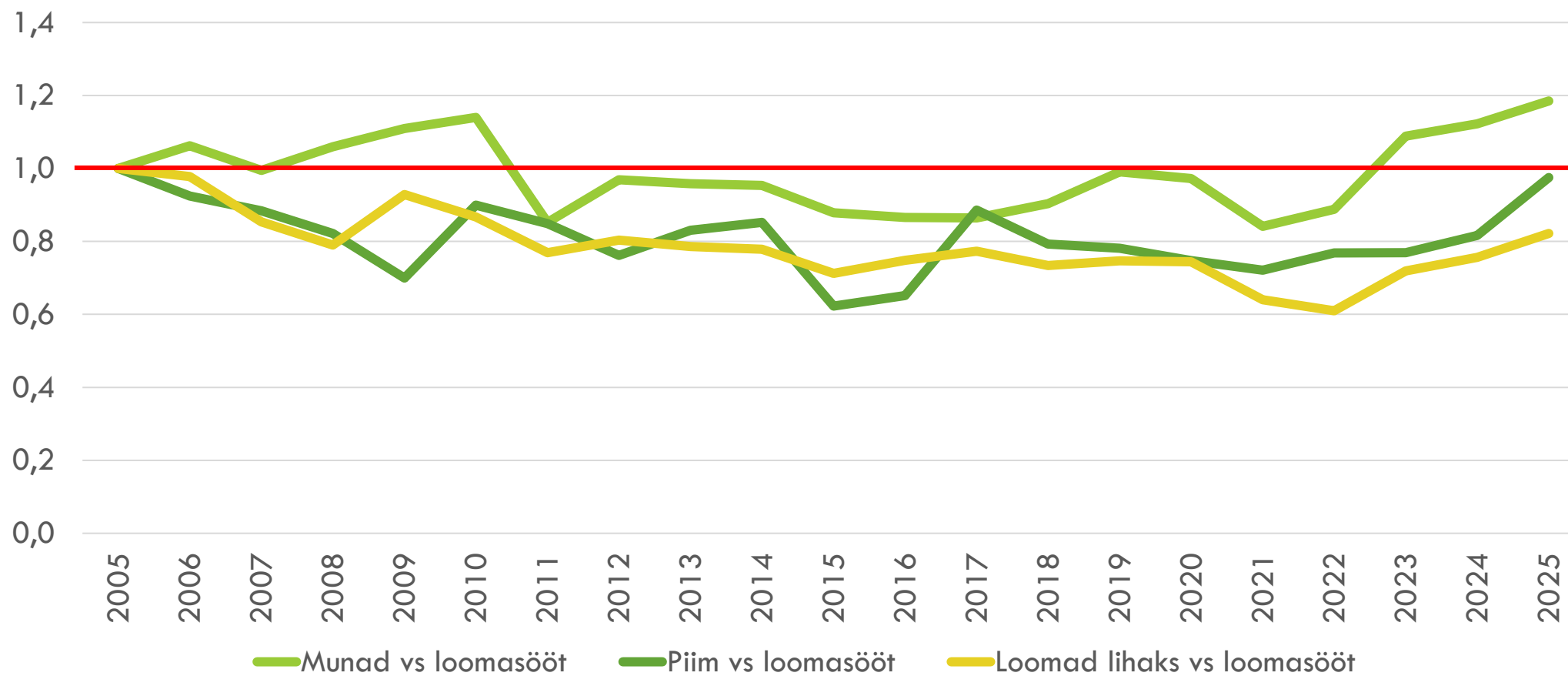

HINNAINDEKSITE SUHTED

HINNAINDEKSITE SUHTED

**Milliseid on suurimad riskid Eesti
põllumajandustootjate hinnangul?**

- Põllumajandustoetuste vähenemine
- Muutuv seadusandlus
- Muutused toetuse andmise tingimustes
- Pikad põuaperioodid
- Regulaativsete nõuete arvu suurenemine ja kontrollide sagenemine
- Masinate ja seadmete rikked
- Ehitiste, masinate ja seadmete vananemine
- Kvalifitseeritud tööjõu puudumine piirkonnas
- Uluki- ja rändlindude põhjustatud kahjud
- Maa rendihinna tõus
- Maa ostuhinna tõus
- Tugevad vihmajärgid
- Kevadised ja suve alguse öökülmad
- Müügiraskused (impordipiirangud, nõudluse langus)
- Tormituuled
- Taimekahjurid

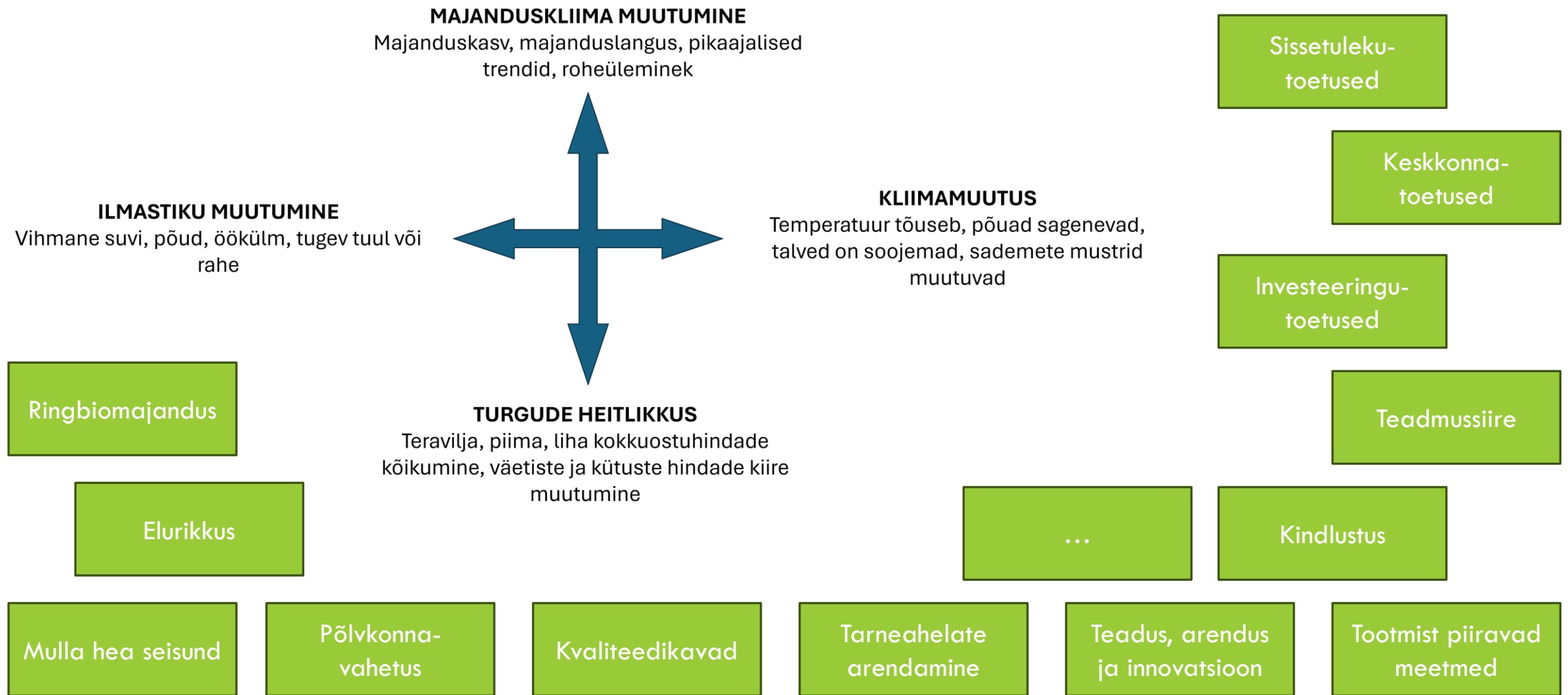

MÕNED JÄRELDUSED

- Põllumajandust mõjutab rohkem ilmastik kui kliimamuutus ning enam majanduskliima muutus kui turgude heitlikkus.
- Muutused on pidevad ja omavahel põimitud.
- Lisaks saagist, mulla ja taimede seisundist lähtuvale väetamisele, peaksime arvesse võtma väetamise tõhusust põua ja liigniiskuse korral.
- Hinnad ei ole probleem, oluline on toodangu ja sisendite hindade suhe – keerulistel perioodidel võiks kaaluda olulistest sektorites sisenditele rakendatavate maksude vähendamist või vastutsüklilisi toetusi.
- Kui toodangu ja sisendite hindade suhe on ebasoodne, siis tuleb tootmise mastaapi ja tõhusust suurendada (piimatootmise / loomakasvatuse näide).

MILLISTE MUUTUSTE RISTTEEL EESTI PÕLLUMAJANDUS JA TOIDUTOOTMINE ASUVAD, MIS AITAKS KOHANEDA JA ARENEDA?

PÕLLU-
MAJANDUSES
ON TULEVIK

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

TOOTMINE MUUTUB TARGEMAKS!

ants.viira@epkk.ee

